

ХРОНІКА

21–22 вересня 2017 р. в Київському національному лінгвістичному університеті відбулася чергова XIII Міжнародна наукова конференція «Проблеми зіставної семантики», започаткована професором М. П. Коцержаном. Цьогоріч конференцію організувала кафедра української філології та славістики на чолі з професором З. О. Валюх. Понад сто сорок дослідників з дев'яти країн (Білорусі, Республіки Казахстан, Китайської Народної республіки, Республіки Молдова, Республіки Таджикистан, Республіки Узбекистан, Польської Республіки, України, Чеської Республіки) виступили з доповідями та взяли участь у дискусіях. Докладніше зі змістом доповідей можна ознайомитися в збірнику статей «Проблеми зіставної семантики» (К.: Вид. центр КНЛУ, 2017.— Вип. 13, 292 с.), опублікованому за матеріалами конференції й виданому ще до початку її роботи. У збірнику представлено 43 доповіді.

Проблеми різних аспектів сучасного контрастивного мовознавства стали предметом обговорення на пленарному засіданні та в роботі восьми секцій.

На пленарному засіданні з вітальним словом виступив ректор Київського національного лінгвістичного університету проф. Р. В. Васько, який наголосив на актуальності проблематики конференції та виголосив програмну доповідь «Стратегії мовної освіти в полікультурних суспільствах».

Великий інтерес аудиторії викликала оригінальна доповідь І. І. Серякової «Порівняльний аналіз невербаліки Дж. Трампа і П. Порошенка (на матеріалі публічних виступів)». Н. Ф. Баландіна (Полтава) виступила з актуальною науково-методичною доповіддю «Навчальний текст і навчальний дискурс: ключі до розуміння». І. М. Нечитайло поділилася результатами дослідження словотвірного, семантичного й просторового розвитку праслов'янської лексики в доповіді «Мотиватори прамовних девербативів у територіальній проекції». В. Л. Пирогов виголосив доповідь «Ментальна специфіка українців і японців, відзеркалена в пареміях: порівняльний аспект». В. М. Гапеева (Мінськ, Білорусь) присвятила свій виступ білоруською мовою «Воля / will і жаданне / desire: кампаративні адбітак у лостры семантыкі» темі зіставної білорусько-англійської когнітивної семантики. Г. Л. Кривенко познайомила слухачів з актуальною темою «Корпусні дослідження дискурсу: становлення, стан і перспективи». Р. Гарбузова (Усті-над-Лабем, Чехія) звер-

нула увагу на українське коріння чеського культурного діяча Вацлава Вондрака.

Керівник секції «Контрастивістика і національно-мовна картина світу» М. П. Баган ознайомила слухачів із своїми висновками про проблеми й перспективи сучасної української етнолінгвістики. І. О. Бойко розповіла про виявлені українсько-корейські паралелі в питанні впливу лінгвокультурних чинників на розгортання апелювальної ситуації. Повідомлення В. І. Деніле (Бельці, Молдова) було присвячене результатам зіставного дослідження асоціативності семантичного поля СВЯТИЙ у румунській, російській та французькій мовах. Жень Сюемей (Далінь, КНР) поділилася спостереженнями щодо мовних та когнітивних аспектів дослідження простору. Б. Т. Жиєналіна (Астана, Казахстан) звернула увагу на національно-культурну специфіку російської мови.

Найбільш представницькою на науковому форумі була секція «Принципи, аспекти, методи зіставної фонетичної, лексичної і граматичної семантики» (31 доповідь), де, зокрема, виступили: В. М. Березенко з дослідженням деминутивів у сучасних україномовному й англійськомовному дискурсах; З. О. Валюх, яка визначила структурно-семантичні параметри словотвірних парадигм іменників у зіставному аспекті; Л. Б. Воловик (Полтава) у своїй доповіді висвітлила словотвірні особливості префіксальних дієслів української та німецької мов; О. А. Дубова (Миколаїв) зіставила семантичні структури категорій стану, способу й часу в українській та російській мовах; Т. Є. Масицька (Луцьк) виявила семантико-синтаксичні залежності у структурі речення слов'янських і романських мов; І. А. Мельник (Луцьк) у своїй доповіді запропонувала семантичну типологію предикативних прислівників слов'янських мов; В. П. Олексенко (Херсон) виступила з аналізом проблем і перспектив зіставного словотвору; О. П. Рудківський проаналізував традиційне трактування опозицій фонем у германських та слов'янських мовах; Н. В. Слобода (Дніпро) зіставила структуру словосполучення в україномовних і англійськомовних комерційних назвах; С. І. Терехова у своєму зіставному поліпарадигмальному дослідженні визначила риси аломорфізму й ізоморфізму в репрезентативній частині референції в українській, російській та англійській мовах; Л. М. Усик (Черкаси) дослідила донорську зону «натурфакт» у механізмі асоціативно-термінальної мотивації німецьких, англійських, російських та україн-

ських фітонімів; Н. В. Ханикіна запропонувала зіставний аналіз мотиваційної основи дієслова *зневажати* в українській та угорській мовах; Чжу Цзінтао виступив з контрастивною логіко-семіотичною реконструкцією паремій із семантикою прогнозу в китайській і російській мовах; Н. Ю. Яськова зіставила структури морфологічної категорії особи в українській і російській мовах.

Двадцять дві доповіді на секції «Лексична зіставна семантика» було виголошено на тему контрастивного дослідження словникового та концептуального рівнів мов. Зокрема, концепту ГРОШІ в російській та китайській мовах присвячено повідомлення Ван Наньняня (Далянь, КНР), а в українській і російській — Т. В. Охріменко; семантиці й символіці колорему ЧЕРВОНИЙ / ČERVENÝ в українській і чеській мовах присвячено доповіді О. О. Ващенко та О. В. Степанюк; семантичним і функціональним особливостям економічних термінів в українській та англійській мовах — доповідь В. Л. Іщенко (Полтава); символам в українських і німецьких замовляннях — виступ Т. В. Ловейко; політичній метафорі в сучасному українському й англійському медіа-дискурсах — доповідь О. А. Стишова; про лексику святкування за матеріалами паралельних корпусів української та російської мов розповіла М. О. Шведова, та ін.

На секції «Фразеологічна зіставна семантика» (14 виступів) результати контрастивних досліджень висвітлено в доповідях О. Г. Бураго «Перифрастичні номінації України в сучасних українських та зарубіжних ЗМІ», Н. Д. Гулзоди (Душанбе, Таджикистан) «Русские эквиваленты фразеологизмов со словом “сар” в таджикском языке», М. Г. Железняк «Ідеографічні групи прислів”ів та приказок у зіставному аспекті на матеріалі «Практичного російсько-українського словника приказок” 1929 р. видання», Л. М. Корневої (Полтава) «Специфіка жестових фразеологізмів української мови в порівнянні з російською», О. А. Крижко (Бердянськ) «Семантичні особливості фразеологізмів із зоонімним компонентом в українській та польській мовах», О. І. Мокляк (Полтава) «Фразеологізми з компонентом-зоонімом в українській та німецькій мовах: лінгвокультурологічний аспект», О. В. Палатовської та Ду Цзедзіня «Паремії із зоокомпонентом у російській і китайській мовах»; Л. М. Пашинської «Оцінна функція фразеологічних неологізмів у мові сучасних українських та зарубіжних ЗМІ»; Г. Школи «Культурологічна специфіка використання фразем із міфологічним компонентом (на матеріалі слов’янських мов)».

Секцію «Стилістична зіставна семантика» (11 виступів) представлено доповідями Н. М. Бобух (Полтава) «Стилістичні функції

оксиморонних синтагм у поетичному тексті на матеріалі української й болгарської мов», С. Б. Завалій (Полтава) «Структурно-семантичні типи оксиморонних синтагм (на матеріалі української й російської поезії ХХ століття)», Л. С. Козловської «Образні порівняння в поетичних текстах Маріанни Кіяновської та Мар’яни Савки», Н. М. Сологуб «Лексико-семантичний потенціал концепту *війна* у творах Олеса Гончара та Віктора Астаф’єва» та ін.

Різномічне коло проблем розглянуто на засіданнях секції «Текстова і прагматична зіставна семантика» (24 доповіді). Особливу увагу привернули доповіді «Загальнолюдські та американські антиципності в дискурсі соціальної реклами США» (О. В. Дячук), «Меми як мова сміху в інтернет-середовищі: зіставно-типологічний аналіз» (Г. О. Коробка — Харків), «Темпоральні антонімічно-синонімічні парадигми в поетичному тексті (на матеріалі української й російської мов)» (О. Ю. Чорна — Полтава) та ін.

На секції «Переклад як джерело зіставлення» були заслухані доповіді К. В. Душеїної (Далянь, КНР) «Образные средства китайских общественно-политических текстов и проблема их перевода на русский язык», А. М. Сердюк (Бердянськ) «Особливості французько-українського перекладу інфінітивних конструкцій (на матеріалі творчості Франсуа Моріака)», Т. Т. Теркулової (Далянь, КНР) «Особенности перевода терминов “менталитет” и “ментальность” в русском и китайском политическом дискурсе», А. Х. Хамідова (Астана, Казахстан) «Основные способы перевода фразеологических единиц русского и казахского языков», М. А. Чемелюх «Специфіка перекладів латинської епіграми Марціала слов’янськими, германськими та романськими мовами».

На секції «Інноваційні технології у вивченні й викладанні рідної та іноземної мов» особливий інтерес викликали доповіді «Мовне спілкування викладачів-предметників з іноземними студентами» (Л. М. Бардіна, В. Л. Шепелюк), «Інноваційні технології реалізації концепції лінгвокультурної адаптації китайських студентів у практиці викладання української мови як іноземної» (С. В. Вятчаніна), «Національно-культурний компонент змісту навчання лексикології і фразеології української мови в сучасному педагогічному виші» (М. М. Греб — Бердянськ), «Використання дискурсивних технік під час вивчення болгарської мови» (С. І. Корнієнко — Бердянськ), «Інноваційні методи викладання української мови в контексті реформування сучасної педагогічної освіти» (К. В. Таранік-Ткачук), «Преподавание казахского языка как иностранного: тенденции и развитие» (К. Т. Шахатова — Астана, Казахстан).

Дослідження з української діалектології у зіставленні з загальнонародною літературною мовою представлені у виступах Г. І. Гримашевич (Житомир) «Прислівники локальної семантики в середньополіських говірках», О. І. Сьоміної (Умань) «Складнопідрядні речення з підрядними обставинними в східноpodільських говірках», Н. І. Лісняк «Лексема *дош* у лемківських піснях», О. П. Оскирко (Умань) «Номінація напоїв у східноpodільському ареалі української мови» та Т. М. Тищенко (Умань) «Тавтологія як засіб номінації в східноpodільських говірках».

На конференції також було узагальнено теоретичні основи сучасної компаративістики в доповідях Л. В. Дейни (Полтава) — «Оцінка як типологічна категорія в щоденниковому дискурсі», Т. Ю. Ковалевської

(Одеса) — «Комунікативна сугестія в актуальних дискурсивних практиках», Н. В. Кутузи (Одеса) — «Типологія комунікативного впливу», Т. Л. Луценко — «Поняття інтертекстуальності в сучасному мовознавстві», Г. Б. Мінчак — «Національно-культурна специфіка конотативного макрокомпонента ідеологізованих номінацій», Н. І. Пашкової — «Метонімія та метафора в зіставній когнітивній ономаціології», Л. Ф. Українець (Полтава) — «Типологічний аспект фонетичної конотації» та багатьох інших.

Чергова XIV конференція відбудеться в Київському національному лінгвістичному університеті наприкінці вересня 2019 р.

Н. ПАШКОВА